

Čeština – Sloh

- **Autor:** Karel Čermák, info@k-cermak.com.
- **Ročník:** 2023.
- **Repozitář:** <https://github.com/K-cermak/SPSE-Maturita>.
- **Práva:** Materiály autor zveřejňuje bez záruk a pouze pro osobní nekomerční použití. Šíření těchto materiálů je povoleno pouze s původním (nezměněným) ponecháním této stránky či sdílením na oficiální repozitář uvedený výše.
- **Tip:** Pro rychlou orientaci v kapitolách lze použít klávesovou zkratku **CTRL + F** a přejít do funkce **Nadpisy**.

- **Donate:** Pokud ti mé materiály pomůžou a jsi ochoten ocenit moji snahu nějakou kačkou, můžeš tak učinit přes QR kódy níže: ❤️❤️❤️

- **Účet:** 2262692018/3030

- **Crypto:**

- **BTC:** bc1qasgxc552wjqlpcm9vt7ucmw6p4zuz007dxh8n4
- **ETH:** 0x29Ca9054B2241aB39010a1434fb50e504EE10871
- **LTC:** ltc1qxp3j3jc5jyem6096n48w48qqrwsrnj5eq9j890
- **ADA:** addr1q8c89cet02nyql4ygy96s0cz5ntusgzxfzuykfnmgmaf0zt2ftj7wrayqm7dx52et7k7tkjjl2edan0wykww6q4twn79shzx8vn
- **DOGE:** DCYFq9hPcVJkYKAgttkRXNSAkfbjEmLGdo

- A pokud jsi chudý student a všechny prachy prochlastáš, můžeš mi alespoň dát hvězdičku na GitHub repozitář...

Slohová práce- útvary

- Nadpis
- Aspoň 5 odstavců
- 250 slov
- Dodržet téma a útvar

1. Prostě sdělovací styl

Vypravování

Zadání - můžete navazovat na výchozí text/ volně reagovat/ končit výchozím textem

Nadpis:

1. Úvod (uvedení do děje-**prostředí, postavy**)
  2. **Zápletk**a (začíná děj)
  3. **Vyvrcholení** (něco zásadně nabourá dosavadní děj)/**zvr**at (další zvrat)
  4. Závěr (**rozuzlení**, poučení)
- Jazyk spisovný i hovorový – dle zadání – příjemce textu/příznakový/ expresivní-nespisovný v uvozovkách)
  - Dějová slovesa, přímá řeč, krátké věty-napětí, příslovce (náhle, naštěstí, v tom, najednou, později, okamžitě...)
  - Držte 1 čas (nejlépe minulý), jednu osobu (buď Er, nebo Ich)
  - **! nepsat popis děje (řada po sobě jdoucích akcí stejné důležitosti bez napětí, zápletky)!**

Charakteristika – postavy

Nadpis:

1. Úvod – o kom a proč píšete/u literární postavy-z jakého díla, jakého autora, popř. období.
  2. Vnější charakteristika (celkový vzhled, detaily-tvář, vlasy, oči...)
Vnitřní charakteristika (povahové vlastnosti, vztah k lidem, k práci, ke zvířatům)
  3. Závěr – vlastní názor na postavu, shrnutí
- Jazyk spisovný, neopakovat **mít a být**
  - Bohatý jazyk-přídavná jména, přirovnání, metafory, použít i **charakteristiku nepřímou** (vypravování, z kterého vyplynou povahové rysy)
  - **Převažovat musí postup charakterizační nad popisným a vyprávěcím!**

Popis

- Nadpis
  - Spisovný, neutrální jazyk, logické řazení informací
1. Úvod-obecně o předmětu, místě, ...
  2. Popsání jednotlivých částí (každá část vlastní odstavce)
  3. Závěr-zhodnocení, vlastní názor
-
- **Dodržet logiku, dle popisu je možné si popisovaný objekt představit!**

2. Administrativní styl

Oficiální dopis- otevřený dopis/ motivační dopis/ stížnost

Adresa odesílatele

Adresa adresáta

Pardubice 12.4. 2023

Předmět (zadání)

Vážený pane starosto, ... pokračujeme malým písmenem

1. odstavce – proč píšete   obracím/e se na Vás s .....
2. rozeberete problém
3. navrhnete možná řešení (na základě tvrzení odborníků)
4. shrnutí   Těším/e se na brzkou odpověď.

S pozdravem

Jan Novák

- Stručně, věcně, srozumitelně, bez emocí-objektivně
- Jazyk neutrální, spisovný, velkým písmenem **Vám**

3. Odborný styl

Úvaha/ zamyšlení

- **Nadpis**
  - **Myšlenková mapa (dostatek argumentů – 4)**
1. Úvod – obecně o tématu
  2. Argumenty (pro x proti – každý vlastní odstavec), logicky řadíme argumenty
  3. Shrnutí – není nutné dojít k rozhodnutí, je třeba se zamyslet nad problémem
-
- Spisovný jazyk (minimum expresivních prostředků)
  - Střídáme krátké věty, souvětí, používáme řečnické otázky
  - Vyjádření **subjektivního názoru**-domnívám se, jsem silně přesvědčen, myslím si, jsem toho názoru, přikláním se k tomu

Referát

- **Nadpis**
  - **Nutná znalost problematiky, o které referuji**
  - Jazyk dle příjemce, spisovný, odborný (termíny), logicky řazené informace
1. Úvod do problematiky
  2. Rozebrání problematiky – několik odstavců (každý odstavec 1 téma)
  3. Shrnutí

4. Publicistický styl

Zpráva, oznámení, reportáž, článek, fejeton

Článek

- **Titulek**
  - 1. **Perex – nejdůležitější info**
  - 2. Další informace (každá dílčí – vlastní odstavec)
  - 3. Závěr – obecně o problému
-
- **Objektivita, neutrální jazyk, spisovný (dle příjemců), obrazná pojmenování, módní výrazy, automatizace, aktualizace**
  - **Nejdůležitější informace patří na začátek (perex), obrácená pyramida (méně důležité informace v dalších odstavcích)**
  - **Informativní, přesvědčovací a zábavná funkce**
  - **Přímá řeč**-vyjádření odborníků, běžné populace, přihlížejících.....

Oznámení

- **Co se stane** - píšeme v budoucím čase

Reportáž

- **Co se děje** - píšeme v přítomném čase (může být subjektivní pohled autora)

Zpráva

- **Co se stalo** - píšeme v minulém čase! **Co? Kdy? Kde? Jak?**

Článek

Jíme v Česku zdravě!

Jaké jsou stravovací návyky české populace? Odlišují se nějak Češi ve stravování od ostatních evropských národů? Udrží se v českých domácnostech tradiční česká kuchyně nebo podlehneme tlaku globální kuchyně? Na tyto otázky velmi často odpovídají odborníci na správnou výživu.

„Základní stravovací návyky se samozřejmě budují v rodinách. Dle průzkumu se mnoho českých rodin snaží zachovat tradiční ráz české kuchyně, který občas nabourá možnost návštěvy restaurace či rychlého občerstvení a využití nabídky globálních jídel. Vždyť klasický hamburger může velmi dobře konkurovat knedlu zelu vepřu či pizze, hlavně u mladé generace,“ podotýká přední odbornice v oblasti zdravé výživy MUDr. Lenka Horáková.

Dětsští lékaři však upozorňují na hrozivý fakt, že dětská populace kvůli špatným stravovacím návykům trpí tělesnou nadváhou, což přispívá ke vzniku mnoha závažných onemocnění, jako je např. diabetes nebo artróza, kterými děti nikdy v takovém množství netrpěly. Dostupnost nevhodných potravin ve školách prostřednictvím prodejních automatů řeší v poslední době velmi zásadně ředitelé základních škol, kdy se snaží volit automaty pouze s nabídkou zdravých produktů, např. jogurtů, mlék, zeleninových salátů atd.

Hlavně mladé rodiny s dětmi upřednostňují zdravý životní styl a velmi dobře se orientují v nabízených produktech, což potvrzují výsledky průzkumu, které zveřejnila agentura „STEM“. Celkově se dotazovaní shodli, že zcela zásadní je pravidelný stravovací režim, jež dodržuje pouze 60 % populace. Není nad každodenní kvalitní snídani, která nás postaví na startovní čáru celého dne. Samozřejmě stravovací návyky se od dob babiček změnily. Objevují se nové potravinové produkty, je celkově větší tlak reklam na spotřebitele. Někdy nakupujeme spíš obal než produkt. Zdravý životní styl vyžaduje, abychom více sledovali složení, energetickou hodnotu, kvalitu potravin. Celkově Češi patří v Evropě k národům, jenž se snaží občasně konzumovat zdravé potraviny a zatím více sledují samotnou cenu nabízených produktů.

Vzorový text – úvaha

Nesmrtelnost

Schopnost nezemřít na stáří, zůstat navždy mladým. Zaslechnout o ní můžeme prakticky všude kolem nás. Mají ji upíři, čarodějové, bozi, lidé, kteří objevili kámen mudrců. Dejme tomu, že je to skutečné. Že by i někdo jako já našel způsob, jak žít navždy. Snědla bych kupříkladu nějaký kouzelný bonbon a přestala stárnout. Mělo by to výhody? Nevýhody? Byla bych šťastná?

Je jasné, že to není úplně špatná věc. Zůstat navždy osmnáctiletá, poměrně pohyblivá, se všemi zuby. Mohla bych cokoli, nezabývala se časem, pravděpodobně by mě nepotkala stařecká demence ani jiné nemoci poukazující na blížící se vypršení data spotřeby. Nebyl by problém vyzkoušet úplně všechno. Vidět každý film, který vyšel? Přečíst každou knížku? Dohrát každou hru? Být svědkem každé proměny světa okolo sebe? Žádný problém, časově neomezeno.

Může se zdát, že by mi nic nechybělo, opak je ale pravdou. Je zvykem, že když je někdo nesmrtelný, většinou je na to sám. Všichni okolo něj stárnou. Přejde o ně. Jistě, po jejich skonání si může najít jiné blízké, ti ale po čase také odejdou. A takhle pořád dál. A dál. Až to začne být ubíjející. Nuda. Najednou mu na nikom z nich vlastně nesejde. Všechno se opakuje, nic není nové, člověk žije tak dlouho, až nakonec nemá chuť žít.

Jako nesmrtelná bych tak pravděpodobně nebyla moc šťastná. Jistě, zpočátku bych si to užívala, milovala všechno kolem toho, s postupujícími léty by to ale přešlo. Je to jako pravidelné nedělní obědy u babičky, která vaří pořád to samé. Zpočátku se jich člověk nemůže nabažít, po pár týdnech už se ale nenápadně vytrácí na toaletu, aby se mohl vyzvracet.

Myslím si tedy, že nesmrtelnost je skvělá věc. Může nám mnohé přinést, stejně tak ale i vzít. Já sama jsem proto došla k závěru, že se raději spokojím se svým omezeným časem.

Vzorový text – vypravování

Adamův útěk

K překvapení lidí, zvířat a snad i onoho samotného vesmírného tělesa toho dne svítilo sluníčko. Jeho paprsky osvětlovaly náměstí, způsobovaly lidem chvilková oslepnutí a prosvítaly i skrz větve stromů na lesní cestu, po níž se v odpoledních hodinách procházel mladý muž. Jmenoval se Adam a v průběhu své pomalé cesty nakopával vše, co mu přišlo do cesty. Spadané listí, šišky, kameny, větve.

“... pitomeček! Jeden! Pitomej!” prskal během té snahy zničit svým chodidlem vše, co mu stálo v cestě. Nenacházel se v dobrém rozpoložení. Zuřil, což dokazoval i výrazem obličeje, kterým momentálně připomínal anděla pomsty. Po hádce se starším bratrem, který mu zničil mobil, se rozhodl, že už svého sourozence nechce nikdy vidět a utekl z domova. Bydlení v opuštěném lesním domku mu aktuálně přišlo mnohem lákavější než sdílený pokoj. A tak kráčel lesem ke svému novému domovu. Ne, nekráčel. Rázoval tempem našťvaného člověka. Téměř běžel. Z pohledu šneků sprintoval.

Když člověk běží, děje se mu spousta věcí. Zrychlí se mu puls. Začne se potit. Pohybuje se rychleji. A někdy, obzvlášť když nedává dobrý pozor, zakopne a spadne. Přesně to se stalo Adamovi. Ve svém rozpoložení a tempu si nevšiml kořenu, který způsobil jeho pád. “Se na to taky můžu...!” zaprskal nanovo do listí, v němž se nyní válel. Když si ale strhl list z tváře a začal se zvedat, vztek z něj pomalu začal vyprchávat. Vytáhl se na nohy, otřel si kolena a otřásl se – snad zimou. Teď, když stál na místě, se po dlouhé době rozhlédl okolo sebe. Slunce už zapadalo, předtím silné paprsky byly pryč. Pomalu, ale jistě se blížila tma. Jděte všichni do pekel, pomyslel si s rezignovaným povzdechem, když se otočil na patě a vykročil zpátky k domovu. S prvním záchvěvem strachu shledal svůj plán na útěk pošetilým.

Všichni jistě známe ten pocit, kdy se začneme bát a najednou všude vidíme stíny a slyšíme podezřelé zvuky. Stejný po pár metrech začal zažívat Adam. Nejprve slyšel svištění větru, což klasifikoval jako normální. Pak ovšem zaslechl zapraskání, jako když někdo šlápne na větvičku. Zastavil se, aby slyšel lépe. Nic. Zvedl tedy nohu, že půjde dál, když v tom se to ozvalo znovu – a on to tedy rozhodně nebyl. Zvuk se ozval znovu. Tentokrát hlasitěji, tedy blíž. Adam by dokonce vsadil játra, že vpravo od sebe periferně zaznamenal nějaký pohyb. Játra... bude ještě potřebovat játra. Musí zachránit svá játra, proboha! A tak se Adam podruhé toho dne rozběhl. Tentokrát ale o poznání rychleji. Hnán zcela jinými emocemi.

Adam běžel a běžel. Pocitově uběhl snad maraton, ale zastavit nemohl. Běžel dál. A to až do okamžiku, kdy do něčeho narazil.

Spadl by, kdyby ho něco rukama nezachytilo. To něco byl tedy člověk. Překvapený člověk. “Adame? Tys šel běhat?! Hledáme tě po celý vesnici, ty pitomče!” Překvapený bratr. Bratr, kterého Adam snad nikdy neviděl raději.

Vzor textu – popis

Koupací úbor

Téměř v každém moderním plavacím zařízení se dnes můžeme setkat s návštěvníky oděnými do nového koupacího úboru Skryj se C-250 od rozrůstající se jihlavské firmy Napínák s. r. o.

Jedná se o kombinézu zahalující celé tělo s výjimkou hlavy, chodidel a rukou. Je vyrobena z kvalitního materiálu, jenž je odolný vůči vodě, ohni i větru. K tomu všemu je maximálně pružná a elastická, tudíž po obléknutí dokonale přilne na tělo a nikde neškrtí, čímž člověku zajistí zdání pevné figury a umožní neomezený pohyb. Vyrábí se v barvách duhy.

Ačkoliv je oblek určený primárně pro plavání, svými jedinečnými vlastnostmi je předurčen i jiným činností. Ideální je např. pro začínající záchránce světa, horolezce, kuchaře, moderátory dětských zpráv či modely. Dají se jimi nahradit i těžké uniformy hasičů a policistů. Využití v něm nacházejí také majitelé rybníků, kteří je používají místo rybářských sítí. Ryby do nich chytí a nechají několik dnů uležet, aby se řádně vysušily, čímž údajně zkracují dobu následného vaření o celé dvě hodiny.

Tento nový módní trend přitom není nijak náročný na péči. Nenamočí se, neshoří, neproděraví. Díky kluzkému povrchu je navíc téměř nemožné, aby na něm ulpívaly jakékoliv skvrny. Pouze v případě majitele citlivého na pachy je potřeba oblek jednou za čtrnáct dní nastříkat speciálním osvěžujícím sprejem (dostupný ve variantě s jahodovou nebo citrusovou vůní), který zabrání silnému gumovému zápachu, jenž je přirozeností tohoto výrobku.

Skryj se C-250 je poměrně mladý vynález, přesto se nedá zapřít jeho obrovský potenciál. Už nyní ho ve velkém kupují nejen profesionální plavecké kluby, ale i bezpečnostní služby.

Otevřený dopis- vzor

Jan Zaskočil
V Poli 29
533 22 Vojkovice

František Medek
Velichov 175
533 22 VOJKOVICE

Vojkovice 8. září 2011

Nesouhlas se stavbou obchodního centra

Vážený pane starosto,

vzhledem k tomu, že jsem řádným občanem města Vizovice již 60 let, nemohu nadále nečinně přihlížet tomu, jak pozitivně se od počátku svého mandátu stavíte k bourání parku v jižní části města, na jehož místě má stát obchodní centrum.

Park slouží svému účelu mnohem déle, než jste na světě a vždy ho plnil na sto procent. Dodnes si pamatuji, jak jsem do tohoto parku chodil se svou matkou na procházky, když jsem byl dítě. Největším důvodem, proč mě snahy o zbourání parku rozčilují, je fakt, že v této části města se nevyskytují žádné jiné oblasti, kam by maminky s dětmi mohly chodit. Není zde hřiště a nejbližší plocha zeleně je na druhém konci města.

Naproti tomu obchodní centrum v této části města již jedno je a pamatuji, že při jeho otevření ztratila své živobytí většina malých živnostníků v oblasti. Další obchodní centrum zničí živnost i zbytku z nich. Doufám, že své rozhodnutí ještě přehodnotíte a zvážíte všechna fakta.

S pozdravem

Jan Zaskočil

CHARAKTERISTIKA – VZOR VYPRACOVÁNÍ K MATURITĚ Z ČJ:

Setkání se zajímavým člověkem

Snad každý ve svém životě potká člověka, který ho natolik zaujme, že si jej navždy bude pamatovat – pro jeho vzhled, povahu, skutky, zájmy, neobvyklé chování. Takovým člověkem je v mém životě Petr Haken, můj dlouholetý přítel. Nikdy nezapomenu, jak jsme se poprvé setkali na volejbalovém turnaji. Vešel do tělocvičny a ihned na sebe upoutal pozornost svým charismatickým úsměvem. Petr se narodil v minulém století v Čechách, ale jeho otec je Rus a matka Slovenka. Bojovnost ruského národa a emotivnost Slováků se výrazně projevuje v jeho povaze.

Jeho dva metry vysoká svalnatá postava, krátce střižené světlé vlasy, pronikavé modré oči, výrazný nos a všudypřítomný úsměv pokaždé lákají pohledy zvědavců. Nezanikne, ani když si sedne, protože sedí zcela rovně, jako by spolkl pravítko.

Petr je povahou extrovert, tudíž k lidem otevřený, přátelský, společenský, dobrosrdečný, laskavý, velkorysý. Neplýtvá těmito vlastnostmi, jejich projevy si nechává pouze pro své nejbližší. Je vyložený ochránce slabých. S péčí a trpělivostí pomáhá všem svým přátelům, kteří se řídí heslem: „Když potřebuješ povzbudit, uklidnit, poradit či utěšit, vždy zajdi za Petrem!“

Jeho největším koníčkem je sport. Aktivně hrál celé své mládí volejbal za tým Dukly Liberec. V současné době se věnuje volejbalu jen příležitostně. Rád si vyrazí do bílé stopy na běžkách, uchopí badmintonovou či tenisovou raketu a s úsměvem pobíhá po kurtu. Občas se nechá zlákat pozvánkou na divadelní představení či rockový koncert. Počítačová hra mu pomáhá zkrátit večery, jelikož je dodnes svobodný mládenec.

Petr je zaměstnán jako počítačový expert v jedné pražské firmě. Ve svém zaměstnání musí být ostražitý, pilný. Nedávno se rozhodl vstoupit do politiky. Pro muže, který nad ostatními vždy vynikal a jehož výjimečnost je vždy patrná na první pohled, je pozice politika ideální. Pokud mi slíbí, že vstupem do politiky neohrozí naše přátelství, dám mu svůj hlas.

VYPRACOVÁNÍ NA JEDNIČKU – VZOR ZPRÁVY K MATURITĚ Z ČEŠTINY:

Uspěli jsme u seniorů

Sdružení přátel školy a žáci Střední školy strojní, stavební a dopravní v Liberci ve spolupráci s Domem seniorů ve Vratislavicích nad Nisou uspořádali odpoledne plné zpěvu, tance a divadelních scén. Akce se uskutečnila 5.9.2013 od 14.00 hod. v kulturní místnosti samotného domova seniorů a od 17.00 hod. pokračovala divadelním představením v přilehlém parku, který slouží nejen seniorům, ale i širší veřejnosti. Všichni byli srdečně zváni a vítáni.

Senioři si měli možnost poslechnout pásmo písní ze světoznámých operet prostřednictvím pěveckého sboru „Cvrčci“. Dále následovalo moderní taneční vystoupení na téma „Budme sami sebou“, které mělo za úkol setřít generační rozdíly a vtáhnout seniory do rytmu hudby. Z této části vystoupení měli radost hlavně senioři, kteří byli vybídnuti a aktivně zapojeni do tanečního vystoupení. Velmi zajímavě se propojil prvek moderního tance žáků, kteří prezentovali styly street dance, Hip Hop, Lockin, Poppin, a tradiční pojetí tanečních stylů seniorů, např. valčík, polka. Představení sklídilo obrovský potlesk a následoval taneční přídavek, kterého se ujal vedoucí tanečního kroužku střední školy pan Mgr. Janek Ledecký, bývalý taneční mistr libereckého Divadla F.X.Šaldy.

Po taneční části následovalo občerstvení v kavárně domu seniorů, které připravili samotní obyvatelé domova. Během ochutnávání sladkých dezertů a popíjení lahodné kávy se hovořilo o dalších projektech pro seniory, na kterých by se podíleli žáci SŠSS a D v Liberci.

Poslední částí odpoledne bylo divadelní představení s názvem „Romeo a Julie po čtyřiceti letech“, které bylo dějově zasazeno do 21. století. Nepostrádalo však nadhled nad proměnou člověka a zcela zachovalo tradiční pohled na Shakespearovu tematiku.

Po skončení akce byli všichni plni dojmů a konstatovali, že akce se vydařila. Celá akce byla pořádána v rámci preventivně výchovné činnosti.